

במדינה אחת חי בכפר בחור בשם אליה-טיפשון. הוא לא חי לבדו, כי אתו חיו גם אחים (שניים) ונשות האחים (גם כן שתיים). והיה זה לפני שנים רבות, כשעוד לא הייתה טלוויזיה, לא מכוניות, לא חשמל, לא צנרת מים ולא ביוב (פחד רק לחשוב על כך).

סביב הכפר של אליה היו שדות חיטה, יערות ונהר. רחוק יותר גם עיירה קטנה עם כנסייה ובית קברות. ועוד יותר רחוק, באמת רחוק מאוד (מעל מאה קילומטר) עמדה עיר הבירה, שבה חי הצאר. שמו הצאר היה דנילה האיום. אבל על כך מאוחר יותר. הכל התחיל בחורף. האחים היו צריכים לנסוע העירה כדי למכור חיטה ולקנות בגדים, כמו מעילי עור כבש, מגפיים ודומה. גם תה כמובן, וקצת ממתקים (עוד לא המציאו אז ביצי הפתעות "קינדר").

הם רתמו שני סוסים למזחלת ואמרו לאליה בנועם "ראה טיפש, שמע לקולן של נשותינו. נביא לך מהעיר מגפיים אדומים, מעיל אדום וחולצה אדומה."
מובן שאליה שמח מאוד. מאז ילדותו הוא, כמו כל אדם נבון, אהב כל דבר אדום. ואמר לאחיו "סעו אחי. אל תדאגו. נשותיכם יהיו בהשגחה שלי. אעשה כל מה שאמרתם."

סיפור על זאב-מים ואליה-טיפשון

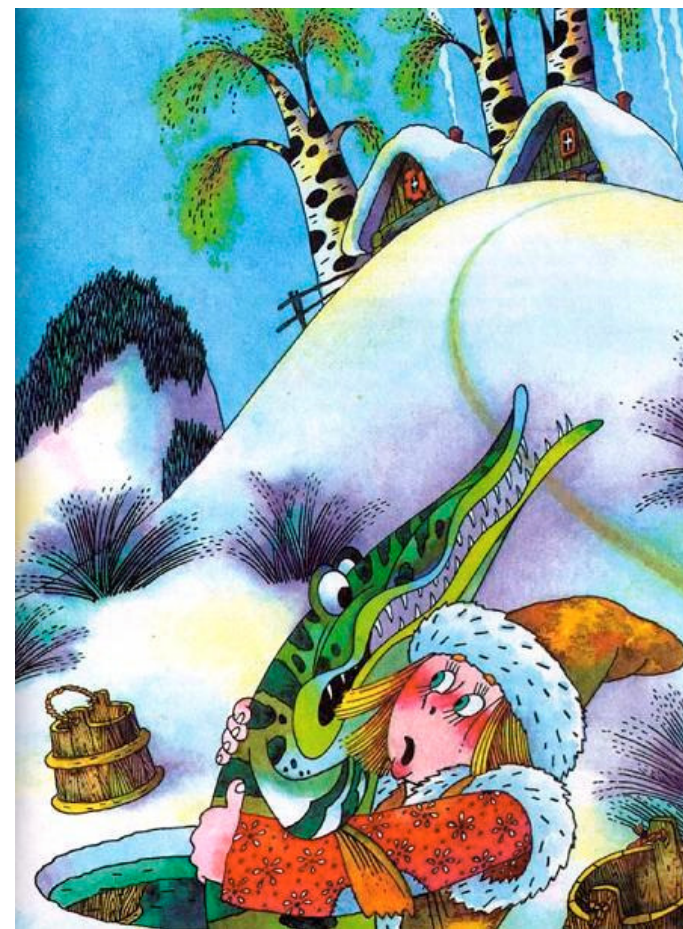
כתב א. אוספינסקי
צייר קרסיב

והוא נשכב לישון על התנור. (בימים אלה, וגם עכשיו, בבתי איכרים היו תנורים גדולים שעליהם נהגו לישון בחורף. לא היו אז תנורי חשמל ולא מיזוג אוויר).

הוא שכב על התנור עד צהריים. קצת נמנם, קצת הביט בתקרה. בסך הכל היה עסוק מאוד. בצהריים הנשים לא יכלו כבר לסבול זאת ואמרו לו, גם כן בנועם "טיפש, בעלים שלנו אמרו לך לדאוג לנו ואתה רק שוכב על התנור ולא עובד. לפחות תביא מים." והן הוסיפו לכך גם דפיקה במערוך בראש.

אליה לא התווכח, לקח שני דליים, קלחת והלך לנהר. הוא עוד לא היה ער

לגמרי ובכל זאת חשב בדרך "כמה טיפשות הנשים האלו! התנור מעשן, דלת הבית חורקת, את החזיר עוד לא האכלנו, והן שולחות אותי להביא מים! הו! אילו אני הייתי ראש הבית הייתי קודם כל אומר לעצמי לסדר את האש בתנור, לשמן את הדלת ולהאכיל את החזיר. רק אז הייתי אומר לעצמי להביא מים."

אך עשה כפי שאמרו לו. הגיע לנהר, ומצא חור בקרח. התחיל בקלחת לשאוב מים ולשפוך לדליים. הביט פנימה וראה זאב-מים גדול. חשב אליה "עכשיו אתפוס אתך, זאב-מים." הוא קפץ על הקרח, התכונן ותפס את זאב-מים בזימים. הוא, אליה אולי לא היה חכם ביותר, אבל תפסן מוצלח מאוד.

"הידד!" קרא אליה "עכשיו אביא הביתה גם מים וגם דג."

אליה שמח כמו ילד. אפילו שהיה כבר בן עשרים, כבר איש מבוגר.

ופתאום זאב-מים התחיל לדבר אליו בקול אנוש "אליה-טיפשון, שחרר אותי לנהר. אוכל להיות לך לעזר רב מאוד. טוב יהיה לך אם תעזוב אותי."

"מה? התחלת לדבר" אומר אליה "ועוד קורא לי בשמות? שתוק, זאב-מים. שתוק כפי שנאה לדג. במה

תוכל להועיל לי? דרכך פשוטה - לסיר ולצלחת."
וזאב-מים המתווכח "לא, אליה-טיפשון. אוכל להועיל לך
מאוד. אוכל למלא את כל משאלותיך. רק תנסה."
אליה חשב כמחצית שעה ואז החליט "אפשר. לא יזיק
לנסות. אז נראה. אז ננסה זאב-מים. אבל איך?"
"פשוט" אומר זאב-מים "אמור למשל **"לפי הוראת
זאב-מים, לפי רצוני, שהקרח תחתי יתמוטט"**
ואליה אמר **"לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני,
שהקרח תחתי יתמוטט"**.

ואמנם הקרח תחת אליה התמוטט ואליה נפל עם ראשו
למים. עם ראשו, אבל לא עם ידיים. הוא החזיק אותן על
הקרח ואפילו החזיק את זאב-מים. הוא הרי היה תפסן
מעולה.

אך כשהרגיש את המים סביב אוזניו הבין מיד מה קורה,
וצעק **"לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני, אני רוצה
להיות שוב כולי על הקרח"**.

ומיד עמד על הקרח כמו קודם עם זאב-מים ביד.
ואומר "מסכים. נלחץ ידיים.. לא.. סנפירים" וכדי

שזאב-מים לא יתחרט שם אותו למים ומיד אמר **"לפי
הוראת זאב-מים, לפי רצוני, שהדליים עם מים
ילכו בעצמם הביתה"**.

והדליים מיד יצאו בדרך הביתה. הם עברו בכפר כמו

בנעליים, כאילו איזה ענק שם להם רגליים. נשים זקנות
בכפר ראו זאת וצעקו "הי, דליים הולכים לבדם בכוח
כשפים!"

ואליה מרגיע אותן "איזה כוח כשפים? איך זה לבדם?
זה אני שלחתי אותם."

"אתה?" מופתעות הזקנות "באיזה כוח?"
"בכוח השכל שלי" עונה אליה.

והנשים מתחילות להתלחש "אז אליה-טיפשון כנראה
לא כל כך טיפש אם השכל שלו חזק כל כך."

וזקנה ערמומית אחת אומרת "אי, אליה, אם אתה נבון
כל כך, אולי תוכל בכוח השכל שלך לתקן את הגג
אצלי."

ואליה עונה לה "כדי לתקן גג אין צורך בהרבה שכל. הרי
אצלך שלושה נכדים לא טיפשים ממני. אז הם יכולים
להוכיח את שכלם על הגג שלך."

חזר אליה הביתה ושוב נשכב על התנור.

פיקלה וגרוניה, נשים של האחים, לא ראו איך הדליים
הולכים בעצמם. הן טיפלו בילדיהן, ולא ידעו כלום על
התגברות שכלו של אליה. הן אמרו לו "מספיק כבר,
אליה-טיפשון, לשכב על התנור. צריך להאכיל את
החזיר. אם לא תאכיל אותו, האחים לא יביאו לך

מתנות." ואליה חושב לעצמו "נמאס לי מדי יום להאכיל את החזיר" ומיד אמר **"לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני שהחזיר יעשה גדול כמו החדר הזה."**

וכך גם קרה. החזיר מיד נעשה גדול כמו חדר ופירק את כל הדיר. אחר כך יצא לגן ואכל את כל עצי התפוח. ואז הכניס את ראשו דרך החלון והתחיל ללקק את פניו של אליה.

אליה נבהל כל כך שמיד קרא "תצילו! לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני שהכל יעשה כמו קודם." כפי שרצה, כך קרה. מיד החזיר נעשה שוב בגודל רגיל וחזר לדיר. עצי התפוח צמחו שוב. זכוכית שלמה הופיעה בחלון ומה שיותר מעניין, הדליים חזרו לנהר ורוקנו מעצמם את כל המים.

אליה שוב הלך אחריהם לנהר, שוב מילא אותם במים ועם דליים מלאים חזר בעצמו הביתה. (כי לא רצה יותר לעשות ניסיונות עם הוראת זאב-מים. פחד ממנו.) וכשחזר עם המים שוב עלה על התנור. היה חייב לנוח אחרי כל זה ולחשוב ולהבין הכל.

שכב אליה על התנור, חשב, חשב בלי מנוחה. שוב חשב וחשב עד שנרדם מרוב מאמץ. והנשים המשיכו בשלהן.

"למה אתה שוב שוכב, אליה-טיפפון, אין עצי הסקה. תביא עצים!"

אליה רצה לענות להן כמה דברים, אבל נזכר במעיל האדום, חולצה אדומה ומגפיים אדומים. "כמה עץ צריך?" שאל.

"הרבה" ענו הנשים פיקלה וגרוניה. "טוב" אמר אליה "אביא לכן עץ."

הוא יצא החוצה, לקח שני גרזנים, ישב במזחלת, אפילו לא רתם סוסה אלא אמר

"לפי הוראת

זאב-מים, לפי רצוני, סעי המזחלת ליער, להביא עצים."

המזחלת נסעה לבדה אבל לא ליער של הכפר אלא ליער האחוזה, קרוב יותר לעיר. וכשעברה ליד העיירה,

המזחלת ללא סוס דרסה אנשים!
כולם קראו "לעצור אותו! לתפוס אותו!" אך לא הצליחו לתפוס.

(אני חושב שלא השתדלו מאוד. באותו זמן לא היו מכוניות וגם מזחלות הנעות בעצמן לא היו, והם יותר צעקו מאשר ניסו לעצור ולתפוס).
אליה הגיע ליער, ירד מהמזחלת, התיישב על בול עץ וציווה **"לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני, אתה, גרזן אחד, כרות גזע מעל השורש, אתה גרזן שני, תחתוך לחתיכות."** הגרזנים התחילו לעבוד ומיד עץ יבש הפילו (הגרזנים, נראה, לא היו טיפשים. לא רצו לכרות עץ חי) והתחילו לפרק אותו. התקבל עץ ממש נהדר. לא רק שהוא טוב ויבש היה, אבל גם בעצמו עלה למזחלת והסתדר עליה. זהו. כבר אפשר לנסוע. אלא שאליה-טיפשון לא לגמרי טיפש היה. הוא ראה רחוק קדימה. אמר "עכשיו אתה, גרזן ראשון תכרות לי אלה טובה, שאפשר להחזיק ביד."

הגרזן נעצר באוויר, כאילו חושב. כנראה לא מבין מה רוצים ממנו. ואליה מסביר לו "זה מין מוט כזה כמו אסל, ששמים על הכתפיים."
הגרזן הלך וכרת לו אלה בריאה. האלה באה ונשכבה

על המזחלת. התיישב גם אליה על המזחלת וקרא **"לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני, סעי, מזחלת הביתה."**

והמזחלת נסעה. הם נוסעים, המגלשים חורקים בשלג, בוחרים את הדרך הטובה ביותר, עוקפים בורות. עובר אליה ליד העיירה, ושם כבר מחכים לו אנשים. כאלה שריריים, קשוחים, עומדים, מניפים אגרופים, רוצים להתנקם באליה שדרס אנשים.
הם קפצו על המזחלת, הורידו ממנה את אליה והתחילו להרביץ לו. ואליה מצווה **"לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני, אלה שלי תתחילי להכות. במיוחד את זה שם, עם המקל."**

האלה קפצה מהמזחלת והתנפלה על האנשים. כל השריריים, הקשוחים, נפלו על הארץ. ובמיוחד קיבל זה, הכעסן עם המקל. כדי שידע איך צריך להיאבק. כדי שילחם לפי מנהג העם, עם אגרופים, ואת המקל שישאיר בבית. אך ההוא עוד הספיק לתת לאליה מכה אחת בראש, עד שנצוצים יצאו מעיניו של אליה.
וכך אליה חזר למזחלת ונסע הלאה. בא הביתה, עלה על התנור, שם סמרטוט לח על החבורה שעל ראשו והתחיל לחשוב איך לחיות הלאה.
חשב, חשב, הרבה זמן חשב. אך שום דבר לא בא

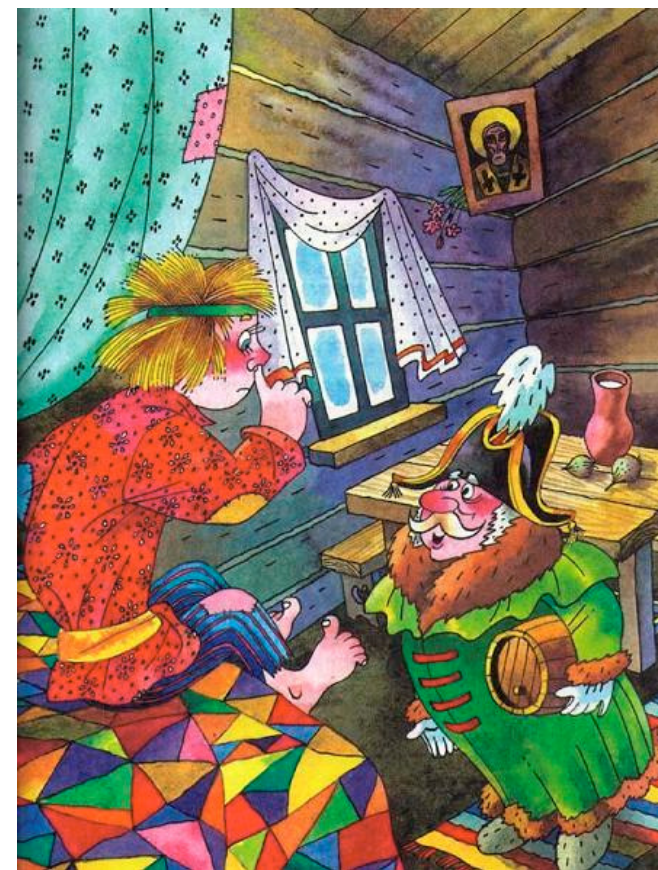
לראשו ולכן בסוף נרדם.

והנה חזרו האחים. שמעו שאליה התנהג יפה, שעזר לפיקלה וגרוניה שלהם. שהלך להביא מים ושמזחלת

שלמה של עצים הביא. שמחו האחים ונתנו לאליה חולצה אדומה, מעיל אדום ומגפיים אדומים. אליה התלבש מחדש ואפשר היה לראות איזה בחור יפה הוא, כמו מצוייר, וכמה שהוא נבון.

ובאותו הזמן, תושבי העיירה שאליה דרס ואחר כך גם הכה, כעסו עליו מאוד. הם התלוננו בפני הצאר על אליה. שהוא

דורס אנשים, שנוסע לא לפי כללים - בלי סוסים, שהוא לא מחשיב את אבא-צאר ואמא-צארה.

(כאן הם בוודאי הגזימו. מאין להם לדעת האם הוא מחשיב את צאר או לאו. אבל כנראה רצו שהתלונה שלהם תתקבל טוב יותר.)

ואכן אבא-צאר התעניין באליה. הוא קרא לקודריי, הגנרל הראשי שלו, ואמר "תביא הנה את אליה חי או מת".

הגנרל לא שמח ביותר. הוא כבר שמע רבות על אליה. אך כנגד צו של צאר לא יכול היה לעשות דבר. לכן אמר "אבא-צאר, הבנתי את הוראתך. אטפל בהבאה. אבל לא אקח אותו בכוח. אפעיל את חכמת הלחימה שלי. תן לי כסף מהאוצר. (אצל כל הגנרלים אותה חכמת לחימה - לקבל כסף מהאוצר.) נתנו לו כסף.

הגנרל קנה חבית קטנה של יין מתוק, עוגיות מתוקות, דג מלוח ועוד מטעמים, ונסע לכפר לאליה.

כשרק נכנס לבית, פרש את המתנות, כך הקסים את כולם. פיקלה וגרוניה מיד התחילו לערוך שולחן. האחים רצו להביא כוסות. ואליה לבש את הבגדים האדומים שלו.

בסוף התיישבו למסיבה. אכלו מבוקר ועד ערב. האחים ואליה שתו יין אבל הגנרל קודריי ניסה לשפוך את כוסו

לעציצים וצנצנות. (אחרי שנסע, כל הפרחים בבית נבלו!)

בסוף המסיבה אמר הגנרל "בוא אתי, אליה היקר אל אבא-צאר. הגיע זמן."

ואליה שאל "לשם מה?"

הגנרל הסביר "תבין אליה, כי אתה חכם מאוד."

"נו אז מה?" שאל אליה.

"אז כך" ענה הגנרל "אין מספיק אנשים חכמים בעולם.

לכן אבא-צאר רוצה להכיר אתך."

"זה כבר דבר אחר" אומר אליה "אז הבה וניסע. בו

גנרל, שב לידי על התנור."

"מה פתאום תנור?" קרא הגנרל "לפני הבית עומדת

מזחלת גנרלים שלי."

ואליה עונה לו ברצינות גמורה "לשם מה נחוצה

המזחלת הקרה כשכאן, על ידי, תנור חמים."

לא הייתה לגנרל ברירה, עלה על התנור ואליה מצווה

"לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני, לך תנור ישר

אל הצאר."

ומיד נשבר קיר הבית והתנור הלך ישר אל עיר הבירה.

הולך, עשן ממנו יוצא, אליה והגנרל מחזיקים בארובה

ומקפצים על הרעפים. המזחלת של הגנרל עם הנהג

נוסעת אחריהם. האנשים עומדים בצדי דרך עם פיות

פעורים. כשפוגשים בדרך סוס כלשהו, זה נעמד מיד על הרגליים האחוריות. הרבה רגליים וראשים נשברו באותו היום.

נסעו זמן רב או מועט והנה כבר עיר הבירה. באו עד

ארמון הצאר. ירדו מהתנור ועלו במדרגות. שניהם

מרוחים בפיוח מרגל עד ראש, כמו שני כושים. ולאליה

מבולבל מרוב יין ולא יודע איפה הוא ולאן בא.

הגנרל ניגש ראשון אל הצאר, נעמד, התמתח ואמר

"אבא-צאר, מילאתי את פקודתך. הנה אליה."

"ואיפה הוא?" שואל צאר דנילה האיום.

"הנה שם. זוחל מאחור."

"ומה, הוא שיכור?"

"אכן" עונה הגנרל "אחרת לא הייתי יכול להוציא אותו

מהבית."

הצאר וכל הסובבים הסתכלו על אליה כמו על דחליל

מגינה. ואליה אפילו לא משתחוה לפני הצאר, לא חשב

לנשק את ידו או את רגליו. רק אומר "של.. הו.. כבו.."

אחר כך פונה לגנרל ואומר "ינרל, עוד יין. לי ולדוד

הזה."

צאר דנילה האיום נעשה ירוק מרוב כעס "אראה לך

'דוד'. אצלי תהפוך בעצמך ל'דודה'. שימו אותנו בחבית

פידוטופקה. שם אבירים כאלה כמוני רבים כמו כלבים.
ואת בחורה יפה, איך קוראים לך? מאוד מצאת חן
בעיניי."

"אני - מרפה, בתו של
צאר."
והם התחילו לשוחח,
על הא ועל דא. על
בגדים, על כיבודים. כל
כך התחמם אליה
מהשיחה שמהחבית
אדים יצאו.
אלא שבעיני הגנרל
של הצאר השיחה לא
מצאה חן. הוא בעצמו
שם עין על בת הצאר.
לכן הלך לצאר
להלשין.

כעס מאוד הצאר
כשסיפרו כי בתו משוחחת ומשתעשעת עם
אליה-טיפשון, ממש רתח.
"מה את" דיבר אל בתו "לגמרי השתגעת? מדברת עם

ותוציאו לכפור. ותחזיקו אותו שם עד שיחכים פי עשר."
אחר כך אמר לגנרל "ואתה 'ינרל', לך ותשמור עליו,
שלא יברח."

מיד באו המשרתים, קשרו לאליה את ידיו ושמו בחבית
גדולה מיין של הצאר. מילאו את החבית במים והוציאו
לכפור.

יושב אליה בחבית בכפור, מחכים, ולידו גנרל קודרי
עומד בשמירה. הוא מחכה שאליה יחכים פי עשר. ואיך
יחכים אליה כשהוא כבר מאוד חכם. אלא שעוד מעט
יקפא, מסכן.

ורק נחמה אחת - בחבית יין הצאר ירד מאליה כל
הלכלוך והוא נעשה שוב נקי ויפה.

ושם בדרך עברה בת הצאר מרפה. היא מצאה מאוד חן
בעיני אליה. אמר "לפי הוראת זאב-מים, לפי רצוני,
שבת הצאר תתאהב בי."

(כן, הוא לא כל כך טיפש אליה שלנו, כנראה החכים
כשישב בחבית.)

בת הצאר נעצרה מיד, נעמדה כמו תקועה באדמה.
"הי, אביר, מה אתה עושה בתוך החבית? מאין באת,
יפהפה? ואיך קוראים לך?"

ואליה עונה "קוראים לי אליה-טיפשון. אני מכפר

איכר פשוט?"

והיא דווקא אומרת "אני רוצה להתחתן עם האביר הזה. הוא כזה נקי ויפה."

הרוגז הרים את הצאר כמעט עד התקרה.

"אבירים כאלה אצלי בחצר יותר ממאה! לכי לחדר שלך!"

ומרפה מתעקשת "אני רוצה להתחתן אתו!"

ואז צווה הצאר "להכניס את בתי לתוך אותה החבית,

לסגור היטב בזפת ולזרוק לים-אוקיאנוס."

אבל קודם ציווה לחתן אותה עם אליה. כדי שלא תתחיל

ביניהם אהבה חופשית. (בזמנים אגדתיים האלה לא

התחשבו במיוחד בילדים סוררים. איך זה, מיד בחבית

ולתוך הים?)

אוקיאנוס לא היה בסביבה אך נמצאים קר מאוד. שמו

את מרפה, בת הצאר, לתוך החבית יחד עם אליה,

אטמו את החבית בזפת וזרקו לים.

הרבה זמן שטה החבית בים. אליה-טיפשון סיפר

לאשתו מרפה על עצמו. ואז ביקשה מרפה מאליה

"תעשה כך שנצא לחוף".

"איך?" שאל אליה.

"נו כך" היא אומרת "בכוח השכל שלך. הרי בעצמך

סיפרת שכוח השכל שלך מדהים."

ורק אז נזכר אליה בזאב-מים, כי בחצר הצאר כל זה

נשכח ממנו. לכן אמר "**לפי הוראת זאב-מים, לפי**

רצוני, שהחבית הזו תתפרק על חוץ."

וכך קרה.

הים זרק את החבית לחוף והחבית התפרקה לגמרי!

לאליה ומרפה לא קרה כלום. אפילו חבורה אחת לא

קיבלו.

בת הצאר מרפה נדהמה מכוח השכל של אליה. היא

ביקשה מיד "תעשה לנו לפחות בקתה קטנה."

אליה התאמץ, מתח את השכל שלו ואמר "**לפי**

הוראת זאב-מים, לפי רצוני, שיבנה כאן ארמון

כזה כפי שאני מתאר לעצמי בשכלי."

ועל חוף הים נוצר פלא כזה ששום בנאי מלומד ביותר

לא היה מעז לבנות. ובוודאי לא בלתי-מלומד.

הארמון היה למטה צר יותר מאשר למעלה, ובכל זאת

עמד ולא נפל. לכל הצדדים יצאו ממנו מגדלים, כאלה

כמו בכנסיות. אף חלון לא היה דומה לשני. עגולים,

מרובעים, מלבנים ובצורת לב.

ומול הזוג הצעיר יצאו גם משרתים. ועל השולחנות אוכל

ומשקאות, בשר ודגים. רק שאליה העדיף בשר.

נכנסו אליה ומרפה לארמון והתחילו לחיות בו וילדים

ללדת.

ובאותו הזמן אבא-צאר יצא לצוד אווזים או ברבורים או משהו מתאים לשולחן שלו. ופתאום רואה שאביר כלשהו העז לבנות ארמון על האדמה שלו. "נו" צעק הצאר דנילה האיום "תביאו לי הנה את החוצפן הזה!"

והנה בתו מרפה ואליה-טיפשון (עכשיו כבר כלל לא טיפש, אלא נסיך ידוע) מציצים מהחלון. כשראה אותם הצאר, לגמרי אבדו עשתונותיו. הוא בא, השתחוה לאליה, נישק לבתו ואמר "לא הערכתני נכון את אליה. חשבתני שהוא טיפש גמור, והוא לגמרי לא כזה. איזה ארמון בנה! אין אצלי כזה!" אחר כך חשב ואמר "אתה יודע, אליה, כשאמות, תהיה אתה לצאר.."

כך סיכמו. ומאז חיו בשלום. וכשהצאר מת באמת, אליה נעשה לצאר. הוא היה צאר טוב. כי הכיר את הצרכים של העם. טוב היה לאנשים לחיות תחת שלטונו של אליה הראשון. רק דבר מוזר אחד היה לצאר החדש. הוא אסר לדוג דגים בנהר פידוטופקה. וחוץ מזה היה צאר לא רע. צאר טוב.